

RÁCZ JÁNOS

VITORLÁSVERSENYEK BALATONFÜREDEN 1894-BEN

1842 nyarán Kossuth Lajos Füreden üdült, benyomásairól, emlékeiről a Pesti Hírlapban emlékezett meg *Caleidoscop* című füredői levelében: A „roppant víz”, a Balaton „20 mérföldnyi sima út, nagyobb, mint némelly vármegye, mint némelly fejedelemség, 's a' honnak legszebb vidéke által körítve, 's rajta mégis egyetlenegy hajó sem libeg, kivevén talán a' füredi séta ladikot, vagy egy nyomorult halászcsonakot” (1842. júl. 24: 557). A modern magyar versenyvitorlázás bölcsője Balatonfüreden ringott. A balatoni vitorlássportban föllendülést az 1866-ban elterjedt hír hozott, amely szerint Erzsébet királyné ellátogat Balatonfüredre. A magyar főurak a kedvelt királyné szórakoztatására vitorlásokat hozattak a tóra. 1867. március 16-án „Erzsébet királyné különös pártfogása” alatt, balatonfüredi székhellyel megalapították a *Balaton-Füredi Yacht-Egylet*et. Egy angol származású hajóépítő műhelyében 1880-tól kezdtek meg a vitorlás túra- és versenyhajók építését. Hírlapi tudósítás szerint „A nádas elején Young angol hajós 8 öl hosszú, 4 öl széles, és 15 láb magas hajóműhelyt épített, hogy a hajóépítési megrendeléseknek eleget tehessen” (Zala, 1880. nov. 17). A füredi parton az első faépület és sólya ekkor készült el, 1881-re már nagyobb vitorlások vízre bocsátására is alkalmas volt a telep. 1884-ben alapították a *Balaton Vitorlázó Egylet*et, amely 1885-ben *Stefánia Yacht Egylet*re változtatta a nevét, Balatonfüreden kikötője, Hauszmann Alajos tervei alapján klubháza épült, amely a balatoni vitorlázás fő központja lett. A *Stefánia Yacht Egylet* hajóparkja egyike volt a legszebbeknek Európában az édesvízi hajóparkok között. Később aztán a füredi hajógyár is sokat tett a magyar vitorlássportért. Több hajóosztály hazai gyártásával tette lehetővé a sportág fejlődését, itt építették, illetve fejlesztették a Kalóz, a Csillaghajó, a Sárkányhajó, a műanyag Finn, a Moly, a Cadet és a Soling típusú hajókat. A belső telepen két nagyméretű csarnok felépítésével létrehozták a hajógyár sporthajóüzemét. Balatonfüred a magyar vitorlássport fellegvára továbbra is, mindmáig itt van a Magyar Vitorlás Szövetség vízitelepe, és számos nagy vitorlaskikötő épült a közforgalmú kikötőtől kisebb-nagyobb távolságra. Rangos nemzetközi versenyeket, Európa- és világbajnokságokat rendeznek Füreden.

Az alábbiakban egy korabeli versenynaptárt teszünk közzé. Az immár 124 éves dokumentum

alapján jól látszik, hogy már akkoriban élénk versenyélet folyt Füreden, az itteni *Stefánia Yacht-Egylet* rendezésében számos különböző vitorlásversenyre került sor. Úgy túraversenyekre, mint pályaversenyekre. A bolyákkal kijelölt versenypályák hosszúak, és háromszög alakúak voltak, így minden csapáson, azaz cirkálószakaszon, felszélben, háromnegyedszélben és hátszélben is küzdöttek a versenyzők. Némelyik regatta komoly pénzdíjas volt, jelentős összeget lehetett nyerni. Az egyes versenyeken nevezési díj befizetésével indulhattak a versenyhajók. A most idézett versenynaptár a *Vadász- és Versenylap* 38. évfolyamában jelent meg 1894-ben (június 14-én, 36. szám: 302).

A Stefánia Yacht-Egylet által Balaton-Füreden az 1894. évben rendezendő vitorla-versenyek programja a következő:

Propositiók.

A versenybizottság határozza meg valamennyi versenyre nézve a hajó vízvonalaéhoz, illetve a befutandó pálya hosszához mért időtérítményt, az indulás irányát és módját, valamint minden egyes verseny kezdetét.

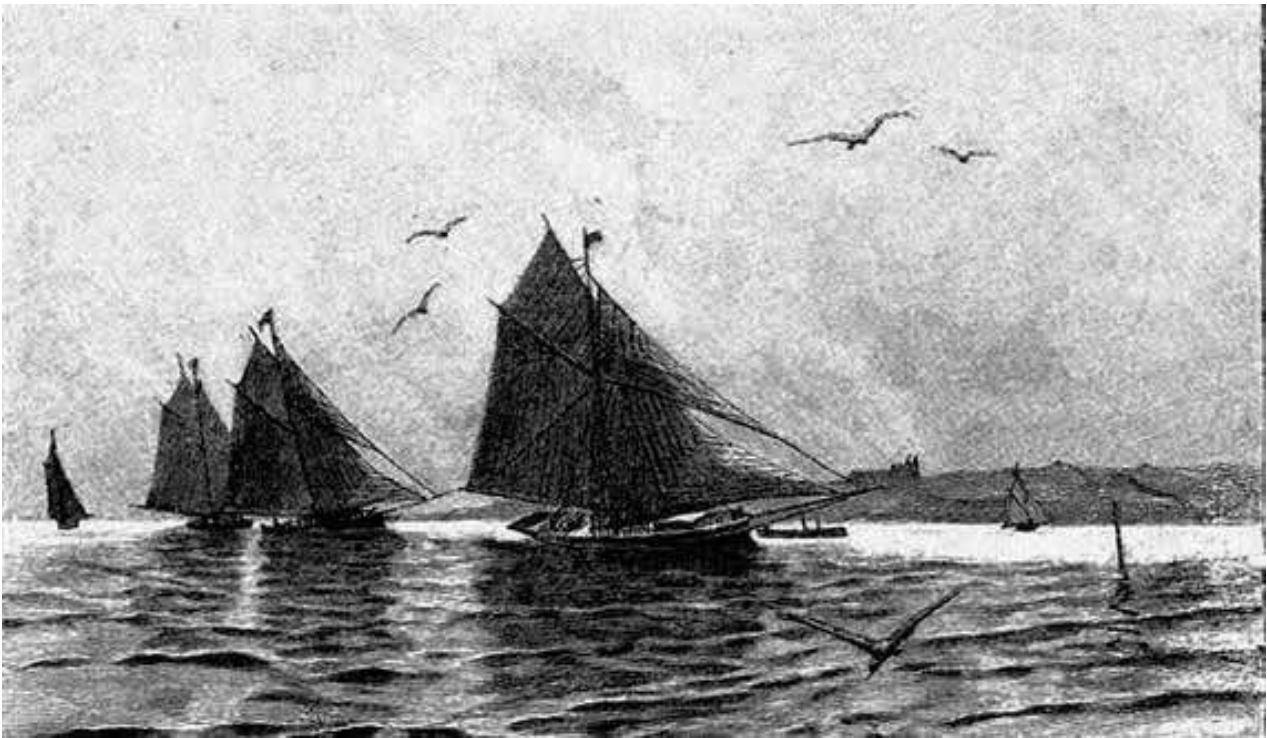
Május 15-től szeptember 12-ig kihívható:

I. Commadore-díj. Minden hajó számára: az első versenynél tét 15 frt. Táv 15 kilométer háromszögben háromszor megkerülve, összesen 45 kilométer.

A nyerő a díj ideiglenes birtokába jut, és csak akkor megy át tulajdonába, ha azt háromszor egymásután ugyanazzal a hajóval megnyerte. A nyerőt kihívhatja minden hajótulajdonos clubtag, és az köteles a versenyidény alatt mindenkori tartózkodási helyét és címét az ügyvivő alelnöknél (vice-commodorénál) bejelenteni, a történt kihívásnak pedig annak vételétől számított három nap alatt az eredeti pályán és távolságon megfelelni. Ha a nyerő fentebbi kötelezettségeinek meg nem felel, vagy akadályoztatása esetén hajójára más clubtagot – ki a vezetést elvállalja – nem nevez, a díj a Club birtokába megy vissza.

Ha a kihívó veszít, 25 frtot az egyleti pénztárba fizet, 25 frtot pedig ellenfelének. Ha nyer, a díj őrzője lesz. Minden kihívás az 50 frt bánatpénz letételezése mellett az ügyvivő alelnöknél (vice-commoderénál) bejelentendő.

Kihívások csak a vitorlázó idény alatt — május 15-től szeptember 15-ig történhetnek.

Vitorlás hajók a Balatonon, Tihany előterében

A díj jelenleg gróf Andrássy Géza által «Álmom» hajójával védetik. — 11-ik győzelem.

Július 9-én.

II. Egyleti díj. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv 15 kilométer, háromszögben háromszor megkerülve, összesen 45 kilométer.

Július 10-én.

III. Hölgyek díja. Minden hajó számára, tét 20 frt, táv 15 kilométer, háromszögben háromszor megkerülve összesen 45 kilométer.

Július 12-én.

IV. Tihanyi díj. Adja a tihanyi főapátság és a fürdő igazgatóság. 32 láb vízvonaltól aluli hajók számára, tét 15 frt, táv 9 kilométer, háromszögben négyszer megkerülve összesen 36 kilométer.

Július 14-én.

V. Commodorené díja. 32 láb vízvonaltól aluli hajók számára, tét 20 frt, táv 9 kilométer, háromszögben háromszor megkerülve összesen 27 kilométer.

Július 17-én.

VII. Hölgyek díja. 32 láb vízvonaltól aluli hajók számára, tét 20 frt, táv 9 kilométer háromszögben négyszer megkerülve, összesen 36 kilométer

Július 20-án.

VIII. «Álmom» díj. Adja gr. Andrássy Géza.

Minden hajó számára, tét 20 frt, táv 15 kilométer, háromszögben háromszor megkerülve, összesen 45 kilométer.

Július 23-án.

IX. Vándordíj. 500 frt értékben. 32 láb vízvonaltól aluli hajók számára, tét 20 frt, táv 40 kilométer. Indulás B.-Füredről az alsó-eörsi uszányt megkerülve, a célponti zászlók között haladva a kis háromszöget háromszor megkerülve az indulóponthoz vissza.

Évenként egy verseny; nyertes ki három versenyen győz. A díj a mindenkori nyertes birtokába adatik mindaddig, míg a végleges győzelem eldől. A díj jelenleg Ádám Károly által védetik. — I-ső győzelem.

Július 24-én.

X. Vándordíj. 1200 frt értékben, minden hajó számára, tét 30 frt, táv 65 kilométer. Indulás B.-Füredről a háromszöget megkerülve, a célponti zászlók között haladva, megkerülni a tihanyi, siófoki és kenesei uszányokat az indulóponthoz vissza.

Félévenként egy verseny; nyertes, ki három versenyen győz. A tét fele a díjhoz csatoltatik magy. kir. aranyokban. A díj a mindenkori nyertes birtokába adatik mindaddig, míg a végleges győzelem eldől.

A díj jelenleg gróf Andrássy Géza által védetik. II-ik győzelem.

Füredi vitorlás életkép, háttérben a tihanyi félszigettel

Július 25-én

XI. Matrózok evezős versenye. A feltételek az időjárás és körülményekhez mérten a verseny előtt fognak közölni,

A nevezés és a tét bármikor, de legkésőbb az illető versenyt megelőző nap déli 12 óráig az ügyvivő alelnök, vice-comodore úrnál jelentendő be, illetve fizetendő le. Minden verseny kezdetét egy órával előbb három mozsárlövés jelzi. A

vitorla-versenyeknél a «Stefania-Yacht-Egylet» versenyszabályai irányadók.

A yacht-versenyekkel kapcsolatban Július 16- és 17-én Lawn-tennis viadalt is rendez az egylet, Magyarország bajnokságáért. Nyílt verseny amatőrök számára. Tiszteletdíjat adja a «Stefania Yacht Egylet». Tét 15 frt. A viadal részletei a verseny helyszínén lesznek közölve.

Vitorlás verseny